

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΜΕ Έργων Υποδομής

**«Νομοθεσία ανάθεσης έργων με το ν. 3263/2004:
Συμπεράσματα από την εφαρμογή του,
προβλήματα, προτάσεις»**

Πόρισμα Ομάδας Εργασίας του ΤΕΕ/ΤΚΜ όπως διαμορφώθηκε και εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. απόφαση Α90/03.03.09 της Διοικούσας Επιτροπής.

Μέλη Ομάδας Εργασίας:

Θεοδωρίδης Γιάννης, Π.Μ.
Κολοβός Σπύρος, Η.Μ.
Κουβουκλιώτης Φώτης, Π.Μ.

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	5
2. ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	8
3. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	9
3.1 ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	9
3.2 ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΣ	9
3.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	11
3.4 ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ	12
3.5 ΕΚΠΤΩΣΗ ΑΝΑΔΟΧΟΥ	13
3.6 ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ – ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΑ	14
3.7 ΕΝΙΑΙΑ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ, ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΕΥΧΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ	15
3.8 ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ	15
3.9 ΧΡΟΝΟΣ ΙΣΧΥΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	16
3.10 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΗ	16

Νομοθεσία ανάθεσης έργων με το Ν. 3263/04

Συμπεράσματα από την εφαρμογή του, προβλήματα, προτάσεις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Ν. 3263/04, σύμφωνα με την αιτιολογική του έκθεση, αποτέλεσε μία κατεπείγουσα επέμβαση της πολιτείας για την επίλυση των πλέον σοβαρών και άμεσης προτεραιότητας προβλημάτων της διαδικασίας ανάθεσης των έργων τα οποία είχαν προκύψει από την εφαρμογή του Ν. 2576/98, δηλαδή τη νόθευση του ανταγωνισμού και την παραγωγή έργων με μεγάλο κόστος για τον κύριο του έργου, τη χρονοβόρα διαδικασία ανάθεσης και το αδιέξοδο στο οποίο είχαν περιέλθει οι διαδικασίες ανάθεσης πολλών έργων.

Εμφανίστηκε ως μια εκ βάθρων τροποποίηση του υπάρχοντος νομικού πλαισίου η οποία θα καθιστούσε τη διαδικασία ανάδειξης του αναδόχου αξιόπιστη και ωφέλιμη για τον κύριο του έργου, θα απέμπλεκε τα έργα από τις χρονοβόρες διαδικασίες οι οποίες καθυστέρουσαν την απορρόφηση των κοινοτικών πόρων και θα εγγυούταν την επαναλειτουργία του ανταγωνισμού.

Βασικός στόχος, λοιπόν του Νόμου ήταν η εξασφάλιση της κατασκευής του επιθυμητού από άποψη ποιότητας έργου στην καλύτερη δυνατή τιμή. Για το λόγο αυτό καταργήθηκε ο γνωστός «μαθηματικός τύπος» (Ν. 2576/98) και επανήλθε ως κριτήριο ανάδειξης αναδόχου η απόλυτη μειοδοσία ώστε να λειτουργήσει ο ανταγωνισμός προς όφελος του κυρίου του έργου (εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπεται η υποβολή τεχνικής προσφοράς).

Για την επίλυση των παραπάνω προβλημάτων θεσπίστηκαν οι παρακάτω διατάξεις :

- Η ανάθεση του έργου γίνεται πάντοτε στον απόλυτο μειοδότη.
- Η διαδικασία ανάθεσης γίνεται σε ένα ενιαίο στάδιο και ολοκληρώνεται, κατά το δυνατόν, την ημέρα του διαγωνισμού.
- Η περαίωση της διαδικασίας ανάθεσης του έργου πρέπει να ολοκληρώνεται εντός καθορισμένου χρονικού ορίου, η υπέρβαση του οποίου δίνει τη δυνατότητα στον κύριο του έργου να ανακαλέσει τη Διακήρυξη και να επαναπροκηρύξει το έργο.

Επιπλέον λήφθηκαν και μια σειρά άλλα μέτρα, με επιδίωξη την αποτροπή των υπερβολικών εκπτώσεων και την εξυγίανση του συστήματος ανάθεσης εκτέλεσης των έργων. Τα μέτρα αυτά ήταν:

- Οι μεγάλες εγγυήσεις καλής εκτέλεσης σε περίπτωση υποβολής μεγάλων εκπτώσεων.

- Η αύξηση των ποινικών ρητρών εις βάρος του αναδόχου, για την υπαίτια καθυστέρηση των εργασιών της εργολαβίας.
- Η υποχρεωτική έκπτωση του αναδόχου, αν συντρέχουν ορισμένες σοβαρές προϋποθέσεις.
- Η σύνταξη και έγκριση ενιαίων τιμολογίων, που θα χρησιμοποιούνται υποχρεωτικά από όλους του φορείς που εκτελούν δημόσια έργα, για τη σύνταξη των προϋπολογισμών δημοπράτησης.
- Η απειλή πειθαρχικών μέτρων κατά των οργάνων που ασχολούνται με την εκτέλεση του έργου, για μια σειρά από πράξεις και παραλείψεις τους, ιδιαίτερα σημαντικές για την καλή διοίκηση του έργου.
- Η αναμόρφωση του καθεστώτος της εκχώρησης του εργολαβικού ανταλλάγματος στις τράπεζες και στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις απαγορεύεται η εκχώρηση των μελλοντικών απαιτήσεων των εργολάβων στα ανωτέρω πιστωτικά ιδρύματα.

Μετά από την τετραετή εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 3263/04 είμαστε πλέον σε θέση να επισημάνουμε με σαφήνεια τα θετικά σημεία αλλά κυρίως τις δυσλειτουργίες, τις ελλείψεις και τις αναγκαίες προσθήκες και βελτιώσεις.

Αντικείμενο της μελέτης αποτελεί η καταγραφή των προβλημάτων που έχουν προκύψει από την εφαρμογή του Ν. 3263/04 και των εκκρεμοτήτων σε επίπεδο εκτελεστικών αποφάσεων, η αξιολόγησή τους και η κατάθεση προτάσεων για την τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεών του.

Στο κυρίως μέρος της εργασίας αναπτύσσονται ανά θέμα και άρθρο του νόμου οι επισημάνσεις της Ομάδας Εργασίας και στο τέλος διαμορφώνονται οι αντίστοιχες προτάσεις.

Η Ομάδα Εργασίας συγκροτήθηκε με την Α280/Σ21/07 Απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ/ΤΚΜ από τους :

1. Κολοβό Σπύρο, Η.Μ., μέλος της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ/ΤΚΜ, στέλεχος Εργοληπτικής Επιχείρησης
2. Κουβουκλιώτη Φώτη, Π.Μ., εκπρόσωπο του Συνδέσμου Εργοληπτών, Εργολήπτη Δ.Ε.
3. Θεοδωρίδη Γιάννη, Π.Μ. , στέλεχος της Δ.Δ.Ε. της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

1. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Λόγω του κατεπείγοντος, τυπικά και ουσιαστικά, χαρακτήρα του Ν. 3263/04, κατά την εφαρμογή του παρουσιάστηκαν άμεσα ποικίλες δυσλειτουργίες και παρερμηνείες των διατάξεών του, με αποτέλεσμα την ανάγκη τροποποιήσεων, βελτιώσεων, προσθηκών και επεξηγήσεων. Τα προβλήματα αυτά δεν αφορούσαν τη φιλοσοφία του νόμου, η οποία ήταν η ανάθεση των έργων στον απόλυτο μειοδότη θεωρώντας ότι έτσι θα λειτουργήσει ο ανταγωνισμός προς όφελος των φορέων κατασκευής, αλλά σε θέματα διαδικαστικά και ερμηνείας των διατάξεων. Τα περισσότερα από αυτά επιλύθηκαν με την έκδοση ερμηνευτικών εγκυκλίων και όσα απαιτούσαν νομοθετική παρέμβαση αντιμετωπίστηκαν με τροπολογίες οι οποίες ενσωματώθηκαν στους Νόμους 3316/05 και 3481/06.

Επιπλέον ο Νόμος προέβλεπε την έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων οι οποίες αφορούσαν διαδικαστικά ζητήματα εφαρμογής του και συγκεκριμένα :

- Την ημέρα διεξαγωγής των διαγωνισμών και τη δυνατότητα ορισμού μίας επιπλέον μέρας για τη διεξαγωγή διαγωνισμών με τα συστήματα που περιλαμβάνουν υποβολή τεχνικής προσφοράς (Άρθρο 3 παρ. 1).
- Τον καθορισμό ορίου ποσοστού έκπτωσης άνω του οποίου είναι υποχρεωτική η προσκόμιση πρόσθετων εγγυήσεων (Άρθρο 4 παρ. 3).
- Τον καθορισμό των ορίων ανεκτέλεστου μέρους συμβάσεων δημοσίων έργων και τον τρόπο απόδειξης της μη υπέρβασής του (άρθρο 7 παρ. 3)
- Τον καθορισμό των προϋποθέσεων και διαδικασιών έκδοσης, ισχύος και χρήσης της «Ενημερότητας Πτυχίου» (Άρθρο 7 παρ. 4 τελ. εδάφιο).
- Την έγκριση ενιαίων τιμολογίων εργασιών και πρότυπων τευχών διακηρύξεων και εντύπων προσφοράς για όλα τα συστήματα υποβολής προσφοράς (Άρθρο 8 παρ. 1).
- Τον καθορισμό κατηγοριών μεγάλων ή ειδικών έργων, στην ομάδα επίβλεψης των οποίων μετέχει απαραίτητα ο μελετητής του έργου (Άρθρο 9 παρ. 4).

Για την κάλυψη των παραπάνω απαιτήσεων του νόμου έχουν εκδοθεί έως σήμερα οι παρακάτω υπουργικές αποφάσεις :

- **Δ17α/01/93/ΦΝ437/1-10-04** (ΦΕΚ Β'1556/2004) «Έγκριση ενιαίων τιμολογίων εργασιών δημοπράτησης δημοσίων έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών και Πρασίνου».
- **Δ17α/02/101/ΦΝ437/18-10-04** (ΦΕΚ Β'1581/2004) «Έγκριση πρότυπων τευχών διακηρύξεων δημοσίων έργων και εντύπου οικονομικής προσφοράς»

- **Δ17Α/03/101/ΦΝ437/18-10-04** (ΦΕΚ Β'1581/2004) «Καθορισμός ορίου ποσοστού έκπτωσης άνω του οποίου είναι υποχρεωτική η προσκόμιση προσθέτων εγγυήσεων σε έργα που ανήκουν στις κατηγορίες Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών και Πρασίνου, καθώς και σε έργα που εκτελούνται σε νησιωτικές περιοχές»
- **Δ17α/09/136/ΦΝ437/23-12-04** (ΦΕΚ Β'1939/2004) «Έγκριση ενιαίου Τιμολογίου εργασιών της κατηγορίας Οικοδομικών έργων και 1η βελτίωση των εγκεκριμένων ενιαίων τιμολογίων εργασιών στις κατηγορίες Υδραυλικών και Λιμενικών Έργων».
- **Δ17α/07/14/ΦΝ437/7-2-05** (ΦΕΚ Β'182/2005) «Καθορισμός ορίου ποσοστού έκπτωσης άνω του οποίου είναι υποχρεωτική η προσκόμιση προσθέτων εγγυήσεων σε έργα που ανήκουν στην κατηγορία των Οικοδομικών Εργασιών, καθώς και σε έργα που εκτελούνται σε νησιωτικές περιοχές».
- **Δ17α/04/15/ΦΝ437/8-2-05** (ΦΕΚ Β'205/2005) «Τροποποίηση κατηγοριών στα εγκεκριμένα τιμολόγια εργασιών για έργα οδοποιίας»
- **Δ17α/07/39/ΦΝ437/24-3-05** (ΦΕΚ Β'408/2005) «Έγκριση 1ης βελτίωσης πρότυπων τευχών διακηρύξεων δημοσίων έργων»
- **Δ17α/03/41/ΦΝ 437/31-3-05** (ΦΕΚ Β'440/2005) «Έγκριση 2ης βελτίωσης των εγκεκριμένων ενιαίων τιμολογίων εργασιών στις κατηγορίες Υδραυλικών και Λιμενικών Έργων»
- **Δ17α/09/56/ΦΝ437/27-4-05** (ΦΕΚ Β'573/2005) «1η Διόρθωση των Ενιαίων Τιμολογίων Οικοδομικών Εργασιών»
- **Δ15/οικ/24298/28-7-05** (ΦΕΚ Β'1105/2005) «Έκδοση Ενημερότητας Πτυχίου και Βεβαιώσεων ανεκτέλεστου υπολοίπου συμβάσεων δημοσίων έργων, υποβολή Εκθέσεων Δραστηριότητας ανωνύμων εταιρειών και Πιστοποιητικών εκτέλεσης έργων»
- **Δ17α/06/18/ΦΝ437/2-2-06** (ΦΕΚ Β'172/2006) «Έγκριση 2ης βελτίωσης πρότυπων τευχών διακηρύξεων δημοσίων έργων»
- **Δ17α/01/127/ΦΝ443/25-8-06** (ΦΕΚ Β'1184/2006) «Έγκριση 3ης βελτίωσης πρότυπων τευχών διακηρύξεων δημοσίων έργων»
- **Δ15/οικ/1179/19-1-07** (ΦΕΚ Β'106/2007) «Τροποποίηση των αποφάσεων του Υπ. ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. α) Δ15/οικ/1056/2006 (ΦΕΚ Β'102/2006) "Διαδικασία τήρησης του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) και των Νομαρχιακών Μητρώων, συγκρότηση και λειτουργία της Επιτροπής Μ.Ε.ΕΠ. και άλλες διατάξεις" και β) Δ15/οικ/24298/28.7.2005 (ΦΕΚ Β'1105/2005) "Έκδοση Ενημερότητας Πτυχίου και

βεβαιώσεων ανεκτέλεστου υπολοίπου συμβάσεων δημοσίων έργων, υποβολή εκθέσεων δραστηριότητας ανωνύμων εταιρειών και πιστοποιητικών εκτέλεσης έργων"».

- **Δ17α/02/115/ΦΝ443/3-8-07** (ΦΕΚ Β'1586/2007) «Έγκριση 4ης βελτίωσης πρότυπων τευχών διακηρύξεων δημοσίων έργων»
- **Δ17α/04/114/ΦΝ437/3-8-07** (ΦΕΚ Β'1584/2007) «Αναπροσαρμογή και συμπλήρωση Ενιαίων Τιμολογίων Έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών και Πρασίνου».
- **Δ17α/03/54/ΦΝ437/7-5-08** (ΦΕΚ Β'918/2008) «Επικαιροποίηση των Ενιαίων Τιμολογίων Έργων Οδοποιίας».
- **Δ17α/09/76/ΦΝ437/20-6-08** (ΦΕΚ Β'1189/2008) «Έγκριση Ενιαίου Τιμολογίου Έργων Οδοποιίας για τα μικρά έργα προϋπολογισμού κάτω των 1,5 εκατομμυρίων ευρώ»
- **Δ17α/05/116/ΦΝ437/30-9-08** (ΦΕΚ Β'2126/2008) «Προσαρμογή των πρότυπων τευχών διακηρύξεων δημοσίων έργων σύμφωνα με την κωδικοποίηση της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων (Ν.3669/08)»

Η πλειονότητα των Υπουργικών Αποφάσεων αφορά τη βελτίωση των πρότυπων τευχών διακηρύξεων (έχουν εκδοθεί πέντε αποφάσεις - βελτιώσεις) και την αναπροσαρμογή των ενιαίων τιμολογίων εργασιών (έχουν εκδοθεί εννέα συνολικά αποφάσεις).

Από τις αποφάσεις που προβλέπονται από το νόμο **εκκρεμούν εκείνες οι οποίες αφορούν την έκδοση πρότυπων τευχών διακηρύξεων για τα συστήματα υποβολής προσφοράς που περιλαμβάνουν την υποβολή τεχνικής προσφοράς και τον καθορισμό κατηγοριών μεγάλων ή ειδικών έργων, στην ομάδα επίβλεψης των οποίων μετέχει απαραίτητα ο μελετητής του έργου** (Άρθρο 9 παρ. 4). Επίσης δεν έχει γίνει χρήση της δυνατότητας ορισμού μίας επιπλέον μέρας για τη διεξαγωγή διαγωνισμών με τα συστήματα που περιλαμβάνουν υποβολή τεχνικής προσφοράς.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι με το Νόμο 3669/08 έγινε κωδικοποίηση όλων των νομοθετημάτων (νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και κανονιστικών υπουργικών αποφάσεων) που έχουν εκδοθεί από το 1984 μέχρι και το Δεκέμβριο 2007 και περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για την εκτέλεση των δημοσίων έργων. Η ύλη της κωδικοποίησης κατανέμεται σε 6 μέρη ανάλογα με τις επί μέρους ρυθμίσεις του και αποτελεί σημαντικό βοήθημα για την έρευνα και χρήση της ισχύουσας νομοθεσίας

2. ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Πριν προχωρήσουμε στην ανάπτυξη των προβλημάτων που παρουσιάζει ο Ν. 3263/2004 κρίνεται αναγκαίο να αναφερθούμε επιγραμματικά στα θετικά στοιχεία του, τα οποία είναι τα παρακάτω :

- Ο επανέλεγχος της επάρκειας, καταλληλότητας και εχεγγυότητας του μειοδότη πριν την υπογραφή σύμβασης με την προσκόμιση επικαιροποιημένων των δικαιολογητικών συμμετοχής που έχουν λήξει και ειδικά των πιστοποιητικών που αποδεικνύουν ότι δεν βρίσκεται σε πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση. (άρθρο 1 παρ. 2).
- Η αυθημερόν, κατά το δυνατόν, ολοκλήρωση του ελέγχου του συνόλου των προσφορών (δικαιολογητικών συμμετοχής και οικονομικών προσφορών), ή έστω των δέκα πρώτων κατά σειρά μειοδοσίας προσφορών (άρθρο 2 παρ. 4).
- Η καθιέρωση διεξαγωγής των διαγωνισμών μία ημέρα την εβδομάδα (άρθρο 3 παρ. 1).
- Η έκδοση πρότυπων τευχών διακηρύξεων και εντύπων οικονομικών προσφορών και η υποχρεωτική εφαρμογή τους (άρθρο 8).
- Η δυνατότητα εκχώρησης εκ μέρους του αναδόχου χρηματικών απαιτήσεων που προέρχονται μόνο από εγκεκριμένες πιστοποιήσεις και συνεπώς η απαγόρευση εκχώρησης μελλοντικών χρηματικών απαιτήσεων (άρθρο 10).

3. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο Κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την εφαρμογή του Ν. 3263/04. Η παρουσίαση γίνεται κατά άρθρο του νόμου και ακολουθείται από σχόλια και προτάσεις αντιμετώπισης των δυσλειτουργιών και βελτίωσης του νομοθετικού πλαισίου.

3.1 ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

(Ν.3263/04 Άρθρο 1 παρ.2 [όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3481/06 (Άρθρο 4 παρ.6α)], Ν. 3669/08 Άρθρο 26 παρ.2)

Τίθεται ελάχιστη προθεσμία προσκόμισης των επικαιροποιημένων δικαιολογητικών οι δέκα ημέρες η οποία κρίνεται ως λογική.

Για λόγους αξιοπιστίας και διαφάνειας καθώς και για την βελτίωση των διαδικασιών προτείνουμε τα παρακάτω :

Α) Να προβλεφθεί η δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας προσκόμισης των επικαιροποιημένων δικαιολογητικών για λόγους που τεκμηριώνεται ότι δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του μειοδότη (π.χ. καθυστερήσεις λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών στην έκδοση πιστοποιητικών, απεργίες σε υπηρεσίες που εκδίδουν απαραίτητα πιστοποιητικά κλπ.)

Β) Να θεσπιστεί ανώτατη προθεσμία (π.χ. δέκα ημερών) για την αποστολή της πρόσκλησης από την Προϊσταμένη Αρχή για προσκόμιση των επικαιροποιημένων δικαιολογητικών, από την ολοκλήρωση των τυχόν ελέγχων νομιμότητας και διαφάνειας (Ελ.Συν. και Ε.Σ.Ρ.) καθώς και τη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων υπογραφής σύμβασης (Διαχειριστική Αρχή, Περιφέρεια κλπ.)

3.2 ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΣ

(Ν.3263/04 Άρθρο 2 [όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3481/06 (Άρθρο 4 παρ.7)] & Άρθρο 12 παρ. 3στ, Ν. 3669/08 Άρθρο 27)

Η Προϊσταμένη Αρχή έχει την δυνατότητα να ανακαλέσει, χωρίς αποδεδειγμένα σημαντικό λόγο, οποιαδήποτε στιγμή τη διακήρυξη του έργου επικαλούμενη είτε το ασύμφορο της προσφοράς (παρ.2β), παρότι αυτό απαιτεί τη γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου, είτε ότι ο συναγωνισμός δεν ήταν επαρκής (παρ. 2γ), είτε το γεγονός ότι δεν έχει πλέον ενδιαφέρον στην κατασκευή του έργου (παρ.4).

Με τη διάταξη αυτή η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να ακυρώσει οποιαδήποτε δημοπρασία και να δημοπρατήσει το έργο, μεταγενέστερα, με τους ίδιους ακριβώς όρους,.

Επίσης η περίπτωση της συνεννόησης με βάσιμες ενδείξεις (παρ.2γ) ενέχει έντονα υποκειμενικά στοιχεία και μπορεί να οδηγήσει σε ακραίες περιπτώσεις ανυπόστατων συναδελφικών καταγγελιών μεταξύ των εργοληπτικών επιχειρήσεων προς τις Επιτροπές Διαγωνισμού ή τις Προϊστάμενες Αρχές εμπλέκοντάς τους σε πειθαρχικές διαδικασίες.

Το δικαίωμα που έχει η Προϊσταμένη Αρχή για ακύρωση του διαγωνισμού μετά την πάροδο συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος (παρ. 4) και ειδικότερα για τα έργα που δημοπρατούνται με το Σύστημα Μελέτη και Κατασκευή δίνει τη δυνατότητα στις Προϊστάμενες Αρχές να ακυρώνουν διαγωνισμούς ενώ έχουν ανοιχθεί οι Τεχνικές Προσφορές και έχουν αυτές καταστεί προσβάσιμες σε όλους τους διαγωνιζομένους με αποτέλεσμα σε περίπτωση επαναπροκήρυξης του διαγωνισμού με τους ίδιους όρους οι διαγωνιζόμενοι να είναι γνώστες όλων των προσφορών. Η εκπόνηση των τεχνικών μελετών είναι χρονοβόρα και δαπανηρή και σε τυχόν ακύρωση του διαγωνισμού ο εργολήπτης επιβαρύνεται με το κόστος της. Η διαδικασία αξιολόγησης/βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών πολύ συχνά καθυστερεί λόγω του μεγάλου όγκου των υποβαλλόμενων μελετών και στοιχείων καθώς και λόγω αδυναμίας της Επιτροπής Διαγωνισμού εξαιτίας είτε φόρτου εργασίας των μελών της είτε μη επαρκούς κατάρτισης και εμπειρίας στα συγκεκριμένα τεχνικά ζητήματα να αξιολογήσουν σωστά. Τέλος συχνά οι Προϊστάμενες Αρχές επικαλούμενες τον κατεπείγοντα χαρακτήρα του έργου (περιβαλλοντικοί λόγοι, λήξη χρηματοδότησης κλπ.) προχωρούν στην απευθείας ανάθεση των έργων ή με διαπραγματεύσεις.

Για την βελτίωση των παραπάνω διαδικασιών προτείνουμε τα εξής :

Α) Για ακύρωση διαγωνισμού λόγω υποβολής μη ικανοποιητικής προσφοράς (παρ. 2β) **να απαιτείται η σύμφωνη γνώμη** του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου.

Β) Η Προϊσταμένη Αρχή να μπορεί να επικαλεστεί ότι δεν υπήρξε επαρκής συναγωνισμός μόνο στην περίπτωση που υποβλήθηκε **μία μόνο προσφορά** (παρ. 2γ).

Γ) Για τη συνεννόηση μεταξύ των εργοληπτών να απαιτούνται βάσιμες ενδείξεις οι οποίες όμως να στοιχειοθετούνται (παρ. 2γ).

Δ) Σε περίπτωση ανάκλησης της διακήρυξης στους διαγωνισμούς που γίνονται με το σύστημα Μελέτη – Κατασκευή να είναι υποχρεωμένος ο κύριος του έργου να αποζημιώσει τους συμμετέχοντες εργολήπτες για την εκπόνηση των μελετών με ποσό που θα καθορίζεται στη διακήρυξη και θα αποτελεί ποσοστό επί της αμοιβής μελέτης προσφοράς. Το ελάχιστο – μέγιστο ποσοστό αποζημίωσης να καθοριστεί με διάταξη νόμου.

3.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

(Ν.3263/04 Άρθρο 3 [όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3481/06 (Άρθρο 4 παρ. 6β και παρ. 8)] & Άρθρο 12 παρ. 3β & 3ε, Ν. 3669/08 Άρθρο 22)

Η διεξαγωγή των διαγωνισμών μία μέρα της εβδομάδας (Τρίτη) διευκολύνει τις εργοληπτικές επιχειρήσεις και ειδικά τις ατομικές, οι οποίες καταθέτουν αυτοπροσώπως τις προσφορές, στην καλύτερη προετοιμασία τους, μειώνουν τις συνεχείς μετακινήσεις και τους παρέχουν χρόνο για να ασχοληθούν με την κατασκευή των έργων, το οποίο είναι και το ζητούμενο.

Επίσης υπέρ της διαφάνειας λειτουργεί η απαίτηση για αυθημερόν ολοκλήρωση του ελέγχου των οικονομικών προσφορών ώστε να αποκλείεται η εκ των υστέρων αλλοίωση του αποτελέσματος.

Είναι ασαφές από ποια επιτροπή ή επιτροπές διεξάγονται οι διαγωνισμοί με τα συστήματα που περιλαμβάνουν υποβολή Τεχνικής Προσφοράς (Μελέτη και Κατασκευή, Αντιπαροχή, Με Αυτοχρηματοδότηση) (Σύμφωνα με τη Γνωμοδότηση ΝΣΚ 380/2005 στα παραπάνω συστήματα ο διαγωνισμός διεξάγεται σύμφωνα με την πριν το Ν. 3263/2004 μορφή των άρθρων 21 και 22 του Π.Δ. 609/85 δηλ. η παραλαβή των προσφορών γίνεται από την Επιτροπή Διαγωνισμού του άρθρου 21 και τα επόμενα στάδια (έλεγχος τεχνικών προδιαγραφών, αξιολόγηση και άνοιγμα οικονομικών προσφορών) από την Επιτροπή Εισήγησης για Ανάθεση του άρθρου 22.. Με το νόμο της κωδικοποίησης της νομοθεσίας των δημοσίων έργων (Ν.3669/08) έχει γίνει αντικατάσταση του όρου Επιτροπή Εισήγησης για Ανάθεση με τον όρο Επιτροπή Διαγωνισμού, όπως προβλέπεται από το Ν. 3263/04 στο άρθρο 3 παρ. 2, και νοείται ότι όλη η διαδικασία διενεργείται από την Επιτροπή Διαγωνισμού που παραλαμβάνει τις προσφορές. Όμως με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα στην Προϊσταμένη Αρχή να διεξαγάγει διαγωνισμό για έργα μικρότερα του ανώτατου ορίου της 2^{ης} τάξης του Μ.Ε.ΕΠ. (1.500.000 €) με υποβολή τεχνικής προσφοράς με την τριμελή Επιτροπή Διαγωνισμού του άρθρου 21 του Π.Δ. 609/85 (Ν. 3669/08 άρθρο 21 παρ. 1)).

Για την βελτίωση των παραπάνω διαδικασιών προτείνουμε τα εξής :

Α) Θα ήταν σκόπιμο και ωφέλιμο να γίνει χρήση της διάταξης της παρ. 1 προτελευταίο εδάφιο και να οριστεί με Απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. **μία επιπλέον μέρα** για τη διεξαγωγή διαγωνισμών με το σύστημα Μελέτη και Κατασκευή.

Β) Να θεσπιστεί διάταξη που να αφορά **τη χρονική διάρκεια του ελέγχου και της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών** όταν το σύστημα προσφοράς περιλαμβάνει και την υποβολή τεχνικής προσφοράς, με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής μετά την κατάθεση των προσφορών, ώστε η όλη διαδικασία να ολοκληρώνεται εντός της

προθεσμίας ισχύος των προσφορών. Η χρονική διάρκεια να μπορεί να παραταθεί μόνο με νέα αιτιολογημένη απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής.

Γ) Να γίνει **υποχρεωτική η διεξαγωγή όλων των διαγωνισμών που περιλαμβάνουν υποβολή τεχνικής προσφοράς από τουλάχιστον την επταμελή επιτροπή του άρθρου 22 του Π.Δ. 609/85** (Ν. 3669/08 άρθρο 21 παρ. 3). Εφόσον δεν διαθέτουν την επιστημονική κατάρτιση και εμπειρία για την αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών τουλάχιστον δύο μέλη της επιτροπής, η σύνθεση της επιτροπής να συμπληρώνεται υποχρεωτικά με τουλάχιστον άλλα δύο μέλη τα οποία να διαθέτουν αποδεδειγμένα τα απαραίτητα προσόντα. Για τον ορισμό των επιπλέον μελών να μπορεί η Προϊσταμένη Αρχή να ζητήσει τη συνδρομή του Τ.Ε.Ε.

Δ) Να προβλέπεται αμοιβή για τα μέλη των Επιτροπών Διαγωνισμού για τα συστήματα που περιλαμβάνουν υποβολή τεχνικής προσφοράς και επομένως απαιτείται η αξιολόγησή της. Η αμοιβή να καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου.

3.4 ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

(Ν.3263/04 Άρθρο 4 [όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3481/06 Άρθρο 4 παρ.6γ], Ν. 3669/08 Άρθρο 24)

Η αύξηση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης λόγω προσφερόμενης έκπτωσης μεγαλύτερης της οριζόμενης έως ποσοστό 35% (μέγιστη συνολική εγγύηση 40%) είναι υπερβολική και ενάντια στον υγιή ανταγωνισμό καθώς η πρόσθετη εγγύηση είναι δυσβάσταχτη για τις μικρομεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις οι οποίες δεν διαθέτουν υψηλά όρια λήψης εγγυητικών επιστολών από τις Τράπεζες.

Δεν είναι δυνατόν να κρίνεται αν κάποιος είναι ικανός, μεταξύ των άλλων, για την ποιοτική και έγκαιρη κατασκευή ενός έργου από το εάν είναι σε θέση να προσκομίσει εγγυήσεις σχεδόν ισόποσες του ποσού της σύμβασης.

Εάν εφαρμοσθούν σωστά οι ισχύουσες διατάξεις περί έκπτωσης και τήρησης χρονοδιαγραμμάτων δεν υπάρχει λόγος πρόσθετης εγγύησης.

Η κατάσταση δυσχεραίνεται από το ότι υπάρχει σημαντικό πρόβλημα στην επιστροφή των εγγυήσεων, ειδικά των καλής εκτέλεσης, λόγω κωλυσιεργίας ή άρνησης των κυρίων των έργων.

Επίσης είναι υπερβολικό να προβλέπεται κατάπτωση των εγγυήσεων μόνο με απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και πριν την εκδίκαση τυχόν ένστασης (παρ.7). Δεν είναι δυνατόν να μην χορηγείται αναστολή κατάπτωσης της εγγυητικής μέχρι την εκδίκαση της ένστασης.

Για την βελτίωση των παραπάνω διαδικασιών προτείνουμε τα εξής :

Α) Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης να επιστρέφεται εντός ενός μηνός από τη διενέργεια, με οποιονδήποτε τρόπο, της οριστικής παραλαβής και την υπογραφή του σχετικού πρωτοκόλλου, με την προϋπόθεση να έχει υποβληθεί από τον ανάδοχο τελικός λογαριασμός.

Β) Να αναθεωρηθεί το καθεστώς των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης ώστε αυτές να είναι ορισμένου χρόνου, ο οποίος θα ορίζεται στη Διακήρυξη και θα υπερκαλύπτει τη συνολική διάρκεια της εγγύησης του έργου. Σε τυχόν παρατάσεις ο ανάδοχος θα υποχρεούται να προσκομίζει είτε νέες εγγυήσεις μεγαλύτερης, όσο η χορηγούμενη παράταση, διάρκειας είτε επέκταση της διάρκειας των αρχικών.

Γ) Με την έγκριση της Τελικής Επιμέτρησης και ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου, να επιστρέφονται όλες οι εγγυήσεις ανάληψης κρατήσεων καθώς και οι σχετικές κρατήσεις χωρίς να απαιτείται η σύνταξη και υποβολή ειδικού απολογισμού (θεωρείται ότι έχουν εγκριθεί όλες οι επιμετρήσεις του έργου).

Δ) Με την υποβολή ένστασης να αναστέλλεται η κατάπτωση των εγγυήσεων και η οριστική κατάπτωση να γίνεται με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής.

3.5 ΕΚΠΤΩΣΗ ΑΝΑΔΟΧΟΥ

(Ν.3263/04 Άρθρο 6 [όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3481/06 Άρθρο 4 παρ.9] & Άρθρο 12 παρ. 3η, Ν. 3669/08 Άρθρο 61)

Το καθεστώς της έκπτωσης που θεσπίσθηκε με το Ν. 3263/2004 κρίνεται ως ιδιαίτερα αυστηρό και δίνει τη δυνατότητα στη Διευθύνουσα Υπηρεσία καταχρηστικής άσκησης των διευρυμένων αρμοδιοτήτων που της παρέχονται αναφορικά με την κήρυξη του αναδόχου έκπτωτου. Λόγω των πολλών ασαφειών είναι αναγκαίο για να περιοριστεί ο παραπάνω κίνδυνος, αφενός να κηρύσσεται έκπτωτος μόνο για ουσιώδεις κακοτεχνίες και παρεκκλίσεις από τα εγκεκριμένα σχέδια και αφετέρου να εξειδικευθούν οι περιπτώσεις μη τήρησης των κανόνων ασφαλείας που συνιστούν λόγο έκπτωσης του αναδόχου, ώστε να αποτραπεί το ενδεχόμενο έκπτωσης του αναδόχου για επουσιώδεις παραβάσεις.

Προτείνεται :

Α) Για να κινηθεί η διαδικασία της έκπτωσης για μη τήρηση των κανόνων ασφαλείας να απαιτείται εκτός από την κοινοποίηση δύο τουλάχιστον έγγραφων προειδοποιήσεων από την Διευθύνουσα Υπηρεσία **και ένας τουλάχιστον επιτόπου έλεγχος με επιβεβαίωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες ελέγχου** (Επιθεώρηση Εργασίας, Διεύθυνση Περιβάλλοντος κλπ.)

Β) Για να κινηθεί η διαδικασία της έκπτωσης λόγω μη εφαρμογής των εγκεκριμένων σχεδίων ή κακοτεχνιών να απαιτείται η κοινοποίηση δύο τουλάχιστον εγγράφων προειδοποιήσεων της Διευθύνουσας Υπηρεσίας οι οποίες να αφορούν την ίδια ή παρόμοιας φύσης εργασία ή η συνεχής άρνηση του αναδόχου να συμμορφωθεί σε ανάλογες υποδείξεις - εντολές των επιβλεπόντων του έργου. Οι υποδείξεις – εντολές θα πρέπει να έχουν καταγραφεί στο ημερολόγιο του έργου.

Γ) Να προβλέπεται δυνατότητα παράτασης των προθεσμιών του έργου στις περιπτώσεις που κρίνεται απαραίτητη και αναγκαία τροποποίηση της μελέτης του έργου και κατά το διάστημα που εκπονούνται οι νέες μελέτες

3.6 ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ – ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΑ

(Ν.3263/04 Άρθρο 7 παρ. 1, 2 [όπως τροποποιήθηκαν με το Ν. 3481/06 Άρθρο 4 παρ.2], Ν. 3669/08 Άρθρο 66 παρ. 2 και Άρθρο 68 παρ. 1)

Πιθανώς το ελάχιστο ποσοστό (70%) που υποχρεώνεται να διατηρήσει ο ανάδοχος τόσο σε περίπτωση σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας όσο και στη σύναψη σύμβασης υπεργολαβίας να είναι υψηλό.

Προτείνεται να οριστεί χαμηλότερο ποσοστό το οποίο όμως να μην είναι σε καμία περίπτωση μικρότερο του 51%.

Επίσης προτείνεται να θεσμοθετηθεί το δικαίωμα του αναδόχου να αναθέτει υπεργολαβικά την εκτέλεση τμημάτων ή εργασιών του έργου (χωματουργικά, σκυροδέματα κλπ.) σε υπεργολάβο, χωρίς να απαιτείται η αναγνώρισή της υπεργολαβίας από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ο υπεργολάβος-κατασκευαστής θα πρέπει να διαθέτει προσόντα κατασκευαστή τα οποία να καθορίζονται νομοθετικά. Να είναι υποχρεωτικό ο υπεργολάβος-κατασκευαστής να είναι εγγεγραμμένος, είτε στο μητρώο Μ.Ε.ΕΠ. για έργα αντίστοιχης κατηγορίας και τάξης, είτε στα Νομαρχιακά Μητρώα, είτε ακόμη και στο υπό σύσταση Μητρώο Κατασκευαστών Ιδιωτικών Έργων. Η υπηρεσία να ελέγχει την επάρκεια του υπεργολάβου-κατασκευαστή, να δίνει την έγκρισή της, και να χορηγεί σε αυτόν εμπειρία ανάλογη των εργασιών που εκείνος εκτέλεσε. Τέλος, να απαγορευτεί η συμμετοχή στην κατασκευή δημοσίων έργων υπεργολάβων οι οποίοι δε διαθέτουν τα παραπάνω οριζόμενα προσόντα κατασκευαστή.

3.7 ΕΝΙΑΙΑ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ, ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΕΥΧΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

(Ν.3263/04 Άρθρο 8, Ν. 3669/08 Άρθρο 15 παρ. 2 & Άρθρο 17 παρ. 4-6)

Η καθιέρωση πρότυπων τευχών διακηρύξεων και εντύπων προσφοράς είναι στη θετική κατεύθυνση για την διαφάνεια στη διενέργεια των διαγωνισμών καθώς αφαιρούν το δικαίωμα από τους κυρίους των έργων να απαιτούν προσόντα και προϋποθέσεις πέραν των απαιτούμενων από την νομοθεσία. Το ίδιο θα συνέβαινε και με τα ενιαία τιμολόγια εάν αυτά δεν είχαν συνταχθεί με προχειρότητα και με αμφιβόλου αξιοπιστίας κοστολόγηση. Συγκεκριμένα : α) Δεν υπάρχουν αναλύσεις τιμών με συνέπεια να μην υπάρχει δυνατότητα σύνταξης νέων τιμών πέραν των εγκεκριμένων καθώς και επιμέρους τιμής για τμήμα μίας εργασίας, β) Οι χαμηλές τιμές πολλών εργασιών δημιουργούν αδυναμία κοστολόγησης έργων με ιδιαίτερες δυσκολίες (π.χ. εργασίες εντός ή εκτός πόλης, όπου η δυσκολία λόγω κυκλοφοριακών συνθηκών και αυξημένων μέτρων ασφαλείας αυξάνει σημαντικά το κόστος – κοστολόγηση μικροεργασιών αναγκαίων για το έργο – οι κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής – οι μικροί διάρκεια περαίωσης σε κατεπείγοντα έργα κ.λ.π.), γ) Τα τιμολόγια παρουσιάζουν σημαντικές και εκτεταμένες ελλείψεις (π.χ. εργασίες συντήρησης).

Για τη βελτίωση των παραπάνω προτείνεται :

A) Να συνταχθούν αναλύσεις τιμών για τις εργασίες των ενιαίων τιμολογίων οι οποίες να είναι σύμφωνες με τους ισχύοντες κανονισμούς και να λαμβάνουν υπόψη τους σύγχρονους τρόπους εκτέλεσης των εργασιών και υλικά κατασκευής.

B) Να επανεξεταστούν οι τιμές των εργασιών ώστε αυτές να ανταποκρίνονται στα πραγματικά δεδομένα και να δοθεί η δυνατότητα αύξησης ορισμένων τιμών ανάλογα με τις συνθήκες του έργου

Γ) Να συμπληρωθούν τα ενιαία τιμολόγια με εργασίες που λείπουν (π.χ. εργασίες ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, συντήρησης κλπ.)

3.8 ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

(Ν.3481/06 Άρθρο 4 παρ.3α, Ν.3669/08 Άρθρο 77)

Η παράλληλη ισχύς του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας με τις διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 1418/1984 για τη δικαστική επίλυση των διαφορών από την εκτέλεση δημοσίων έργων, έχει δημιουργήσει σύγχυση και ανασφάλεια δικαίου. Το μεγαλύτερο πρόβλημα εντοπίζεται στην αναγνώριση ή μη δυνατότητας άσκησης αγωγής, χωρίς την προηγούμενη τήρηση της ενδικοφανούς προδικασίας που απαιτείται για την προσφυγή, στις περιπτώσεις εγκεκριμένων ανεξόφλητων λογαριασμών. Το ζήτημα αυτό έχει οδηγήσει στην έκδοση

αντιφατικών και εν πολλοίς εσφαλμένων δικαστικών αποφάσεων και πρέπει να αντιμετωπισθεί με την εκ νέου διατύπωση των σχετικών διατάξεων κατά τρόπο σαφή και ανεπίδεκτο αμφιβολιών ή παρερμηνειών.

Προτείνεται να επαναδιατυπωθούν οι σχετικές διατάξεις ώστε να καταστούν σαφείς.

3.9 ΧΡΟΝΟΣ ΙΣΧΥΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

(Ν.3481/06 Άρθρο 4 παρ.12, Ν. 3669/08 Άρθρο 24 παρ. 2)

Η αύξηση του χρόνου που δεσμεύουν οι προσφορές τους προσφέροντες έχει ως σκοπό να περιορίσει τα φαινόμενα κατά τα οποία οι προσφορές έληγαν πριν την υπογραφή σύμβασης. Με την αύξηση όμως του χρόνου ισχύος των προσφορών είναι δυνατόν οι προσφέροντες να κληθούν να αναλάβουν έργα μετά από σημαντικό χρονικό διάστημα, έως έξι μήνες, κατά το οποίο πολλά μπορούν να έχουν αλλάξει στις συνθήκες τόσο του έργου όσο και των επιχειρήσεων.

Προτείνεται να οριστεί μικρότερος χρόνος ισχύος προσφορών αρχίζοντας από τους τέσσερις μήνες με την ανάλογη διαβάθμιση.

3.10 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΗ

Ένας από τους βασικούς στόχους του Ν. 3263/04 ήταν ο περιορισμός του ύψους των προσφερόμενων εκπτώσεων στους διαγωνισμούς των δημοσίων έργων. Ο στόχος αυτός, παρά του πλήθους των μέτρων που λήφθηκαν για την υποστήριξή του, δεν επιτεύχθη και οι προσφερόμενες εκπτώσεις παραμένουν υψηλές. Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω του περιορισμού του προγράμματος των δημοσίων επενδύσεων καθώς και της καθυστέρησης ωρίμανσης έργων που θα χρηματοδοτηθούν μέσω του Ε.Σ.Π.Α. με αποτέλεσμα τα δημοπρατούμενα έργα να είναι ελάχιστα και ο ανταγωνισμός μεταξύ των εργοληπτικών επιχειρήσεων τεράστιος.

Επίσης είναι γεγονός ότι σε έργα στα οποία δεν ασκείται προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο, κατά τον έλεγχο των φακέλων των δημοπρασιών που διενεργούν τα αρμόδια όργανα (Πάρεδροι Ελεγκτικού Συνεδρίου, Εντελλόμενα Κύριου του έργου κλπ) για την έγκριση πληρωμής του 1ου λογαριασμού διαπιστώνονται ελλείψεις και παραλείψεις στις διαδικασίες καθώς και λήψη μη νόμιμων αποφάσεων από τις Προϊσταμένες Αρχές, που έχουν ως αποτέλεσμα είτε την καθυστέρηση των πληρωμών ή ακόμη και την ακύρωση των συμβάσεων.

Για την αντιμετώπιση του παραπάνω προβλήματος προτείνεται για τα έργα που δεν προβλέπεται προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο να θεσπιστεί έλεγχος της διαδικασίας του διαγωνισμού και της χρηματοδότησης από αποκεντρωμένα όργανα ελέγχου (π.χ. Παρέδρους Ελεγκτικού Συνεδρίου κλπ.) και να είναι απαραίτητη η παροχή σύμφωνης γνώμης τους πριν την υπογραφή της σύμβασης.